

ընն ինտար, վէ խաղաքն ֆիգրինն թահրիք իթմէք իւզրէ գուլլանաղդ- լարը տէսխէքրէ գարըը, չօղլարընըն տա դալի տուրմաուր պիղլէրի տահն զիտէն սէվլնտուրտի, վէ խնտիլգտէ գատիլըրինն տահն զիտտէ տրլըր- տը: Օ զըտար քի, նէ հլլէյէ, նէ թալթիֆէ վէ նէ տէ թէհտիտէ գու- լաղ տամայտաղ, կէրէք պիղլէրէ վէ կէրէք օրինաղդ իշխանութիւնլարընն ճայիլ օլան իթաաթտան զէրրէ գա- տար պըրըմըր գապու իթմէտիէր: Պուռլարն իշինտէ իամլէրի իլէ պաշ- լընա մէտհ իւ սէնայէ շայտն կէօրիւ- րի, զվիկննա Մխիթարեան Միաբանու- թիւնուռուքի, տիկէլէրիննն ասիլիլին- տէն քիւլլէյէն բաք գալըլ, վաճիպէի զիմէթլէրինտէ սապիթ գտէմ պու- լունտուլար, վաղաա պու աղըր թէհլի- քէլէր արասընտա օ գատար տինտա- րանըն պիւլա թէրէտաիւտ սէպաթ իյ- լէմէլէրի պիղէ պէոյիւք իւմիտ վէրիթ, սէվիլիւ էվլասալար, քի սիղ տէ հէր ինսանի խաթըր կէօնիւլ պազմայըլ, մէհուր պիւր ճէսուրլուգլա բէտէրէ- րինիզին իզինէ կիտէճէքսինիզ, քի տինլէրինի տիւննէվիլէ թէրճիհ ի- տիւպ, սէվինէ սէվինէ հէմ սիւրկիւ- նէ կիթտիլէր, հէմ տէ հէր տիւրլիւ միհնէթ վէ մէչաղգաթմ թահամմիւլ իթտիլէր քի, Դաթօլիք պիլիլի մէր- քէզինէ օլան իրթիղաթ պաղլարընը կէվէթթմէտինլէր, վէ վաիզի հազի- գէթ օլան հաղրէթըր իսանըն իթա իյ- լէտիլի թալիմաթ վէ դանոնլարընա լաղըմ կէլէն հիւրմէթ վէ բայէթի էք- սիլթմէտինլէր: Իշլթէ տահա զիտտէ ճիլիլէթլէ պու ֆաղիլէթի սիղլէրտէն մէմուլ իտէրիղ, չիւքի սիղլէր պէօ- յիւք թէհուրիպէր իլէ տալին պիլիթ- սինիզ քի, նէ տէրէնէն հիմմէթ, նէ տէրէնէն տըզգաթլու պու սուրը Ա- թու սիղին միլլէթլինիլին զոյրէթլինի չէքիպ, միլլէթլինիզին ֆայտէսինի, ի- լէրլիմէսինի վէ նամուսունու իլլիթ- զամ իլլէմիշ տիր, սիղի հերձուածող- լարըն հալաճուամնտան գուրթուրա- րաղ, սիղլէր իշիւն մէզհէպ սէրպէս թիլէթի էտինէրէք, վէ սիղի հերձ- ուածող պատրիարքարք ոյօլունտու

բալարները ալըպ, հէմ միւշթերիւնի
ալտաթըյօր, պիր զաղէթա իշիւն ,
պունտան զիյատէ մուհիպի իթիզրան
օլաճաղ պիր հալ օլամաղ :

Անճաղ պունու իսպաթ իշիւն ,
չիմոխէտէք եաղըլան պինէրճէ ֆա-
սիտ պահալարնտան սարֆը նաղար ի-
տիւպ եալընըզ կէչէն սալը եանիպուն-
տան տօղուզ կիւն աղտէմ եաղտըղընը
հարֆ պէ հարֆ տէրճ իտէլիմ :

ԹԱՐԱՍԳԳԸ Ն. ԳՂՎ

«Կէչէն Բաղար կիւնիւ Սամաթեա-
տա վազի Գաթօլիք քիլիսէսինտէ օ-
գունմաղ իւզըն , Բարա ճանիպին-
տէն մուխալիֆին իթաթա տալէթ
իթմէք իւզըն մէմուրէն կէմտէրիւ-
միշ օլան Սօնսինտօր Բիլիմ թէրա-
ֆընտան եւալը պիր նամէնինքի մա-
ալի Բարանըն լանիւհիթիկ թաս-
տիք վէ իթիւրաֆ վէ Բօմաստան վու-
գու պունլաճաղ ալմաիլի րուհանի-
յէյէ իման վէ իթիգատ իթմէյէն իի-
լաֆիլրանըն զիբօր օլունան լանիւհի-
թիկ թաստիգ իյէմէյէրի վէ իթմէտիք-
լէրի հալտէ գարիպէն վէ շէտիտէն ա-
ֆօրօզ օլունաճաղարը թէպիլղաթընը
միւթէզլամինն էիւ :

Պուրատա տուրալըմ պիրաղ . Աճա-
պա թարազգը պուն գատար պաթալ
եալանլարըն ալթընտան պիր իշիւ լու-
ղէթի իլէ մի գալըճաճաղ : Կէօրէլիմ :

Էվէլէլ Բաղար կիւնիւ Սամաթեա
քիլիսէսինտէ վէ սալը հէր Գաթօլիք
քիլիսէլէրինտէ օգունան նամէ , Սօն-
սինտօր Բիլիմ թարաֆընտան եաղը-
մալըպ , տօղու Բօմաստան կէլմիշ , վէ
տօղուզուննու Պիոս Բարա տէյի իմ-
զա գըլընմըշտըր , իսթէյէն ալընը
տա Սօնսինտօր Բիլիմտէ կէօրէպի-
լիլ :

Իքինճիսի պուն նամէտէ , պիր թա-
գըմ ճահիլլէրին պիլիլ պիլմէզ բար-
մաղլարըն սարըպ զէվզէնմէքտէ օլ-
տուգլարըն լանիւհիթիք մաստէսինն
նէ ուզաղտան , նէ եաղընտան , նէ
զըմնէն զէրէ գատար պիր զիբօր եօզ
տուր : Էվէլէլ լանիւհիթիք նէ տէ-
մէք օլաճաղ օնու հէնիւզ քիմնէ պիլ-
մէզ . սանիէն իլան օլաճաղ մի վէ նէ
վաղթ , օնու տա քիմնէ պիլմէզ . սա-
լիսէն վէլէվ իլան օլաճաղսա թարաղ-
գը զանն իտէր մի քի , Բարա տէօրթ
պէշ էրմէնի Գաթօլիլի բիսգորոս-
լարըն աղըլնա պաղաճաղ տա , օնլար
գապուլ իտէրսէ իլան իտէճէք , եօզ-
սա իթմէյէնէք , օնուն իշիւն աֆօ-
րոզ հաղըլայօր քի , գօրգսունլար-
տա գապուլ իթմիլլէր . Պաղը էրմէնի
բիսգորոսլարըն Բօմաճա էօյլէ պիր
էհէմմիլլէթի օլսա տաճա նէ իսթէր
իտիք , Լաքին պուն , ասըլարըն պիր ի-
ճատը պիր հիլլէպաղըղը ալը քի ,
Թարազգի կիպի սաֆտէրուլար պու-
ղունմասա , մէյտանա չըղարամաղտը-
լար : Պունլար իլք կիւնտէն քէնտի մեզ-
հէպէն ասիլիլլէրին վէ իթաթաթըզ-
լըզլարընը գաթաթմաղ իշիւն իսպա-
մըն կէօղիւ էնիւնէ պուն Բարանըն
եանըլմամաղըլ իտտասարըն աթար-
լար , քի նէ օլտուղունու տաճա քէն-
տիլլէրի տէ պիլմէլլէր :

Իսլամլար պիր քէրէ տույտուգլա-
րը կիպի քի , լսթաֆիլուլլաճ հէղար
քէրէ լսթաֆիլուլլաճ , Բարա քէնտի-
սինն Ալլաճ կիպի եանըլմաղ տէյօր ,
պի հաղըն Բարատան վէ մէզհէպէն
Բարայա թապի օլանլարտան նիւֆրէթ

կէթիլտիլէր , քի պուն մատտէ կէրչէք
օլսալարը , քէնտիլլէրինն իլք հաղգ-
վէրէն պիլ օլտուղունու : Լաքին իս-
լամլար պիլմէլի քի , Բարայա տա օ-
լանլարըն պուն պիր գարա իֆիթիլարսը
տըր , վէ մէզհէպէն գաթաթմաղլարընը
գաթաթմաղ իշիւն պիր տիւպարէ պիր
պաթալ եալան : Նէ զաման Բարա
լանիւհիթիլլին նէ օլտուղունու իլան
իտէրսէ , օ վաղըթ ալէմ նէ օլտու-
ղունու ալնալըպ , Բարայա հաղգ վէ-
րէճէք տըր . Նիհայէթ վէրմէսէ տէ ,
պուն պիր մէզհէպ մատտէսի օլտու-
ղունտան , քիմնէնին քիմնէյէ միւտա-
լէլէ իտէճէյի շէյ տէյիլ տըր : Թա-
րազգընըն հիւ գարըլաճաղը շէյ տէ-
յիլ տըր :

Իմաի պուն իքի պաթալ եալանը
պէօյլէճէ մէյտանա չըղարտըղտան
սօղրա , կէլլիլ իլէրիսինն :

Թարազգ օ պէնտտէ թէքրար շէյլէ
եաղար :

Պունուն Հասունիսթ ըաթաղար
թէրաֆընտան ճէօմաթա գրաթ օ-
լունաճաղը իֆատէ գըլընմասը իւզէ-
րինն , կիւրուհու մուխալիֆէյտէն
պաղըլարըն իսանը մինասիպ իլէ ճա-
նիպի տէվլէթտէն թաստիգ օլունմա-
մըշ պէօյլէ Գէլէլէ Է Գէլէլէ :
պիր վարազալը օգունմամաղ իհ-
թիլլէրի օլմաղըղըն իֆատէ իթ-
մէլլէրի իւզըրինն , պէրիլլէ թագըմ
մուսիլրանն օգունաճաղլարըն վէ պէ-
րիլլէր օգունմայաճաղլարընը պէյան
իլլէլէլլէրի սըրասա , քէյֆիլլէթ միւ-
շաթմէյի վէ միւշաթմէմ տաթի պիլթ-
թապի միւտարէպէյի ինթաճ իտէ-
րէք , մուխալիֆէյտէն պիր գալ քի-
չի տարալ իտիլիւպ , պիր իքիսի տաթի
պաթմօն իլէ պալընտան եարալանմըշ ,
վէ պուն ալալըզ Հասունիսթլէր թէ-
րաֆընտան Անթիլէր ալէյիլլէն իս-
թիլմալ օլունան պաթմօն գըրըզլարը
ճանիպի հիւքիլմէթ թէսիլմ գըլըն-
մըշ օլտուղուն Գէլէլէ օլմուշ տուր :

Էօյլէ իսէ Թարազգը , շիմոի պի-
ղիմ թէրաֆտան տա , հաղիլլէթը հա-
լի իսթիլմա իլլէ :

Էվէլէլ Հասունա մուղայիլ օլան-
լար Սամաթիա քիլիսէսինն կիլմէյէ-
նէքլէր իտի . Պաղը Ալի պունու տէ-
ֆա տէֆա քէնտիլլէրինն թէնպիհ ի-
տիւպ , քիլիսէ գաթունունա եաթիթա
տա եարըլարտըղտան սօղրա , չիւն-
քի պունլար հիւ պիր էրմէ իթաթա
իթմէմէյի քէնտիլլէրինն աթէթ իթմիշ
օլտուղլարընտան տիյնէմէյիպ կիլտի-
լէր եիւզ էլլի քիչի գատար , չօղու տա
պաթմօնլու :

Բարանըն քէնտի իմզասը իլէ եաղ-
տըղը պիր մէզհէպէն էմնամէնին Գա-
թօլիք քիլիսէլլէրինտէ օգունմասընը
ալէվէթը Ալիլլէ թէրաֆընտան հիւ պիր
վաղըթ մէն օլունմամըշ տըր : Իմաի
Գաթօլիք բարալարընը մուղատտէս
հաղըլիտի քիլիսէտէ անը օգունմաղ ,
նէ ետըլարը մուխալիֆ կիւրուհի .
պաթմօնլար իլէ եիւզ էլլի քիչի քիլի-
սէյէ հիւճիլմ իթտիլլէր , միհրապը
պաթմաղ , բաթիլլէք քիլիսիլլէրի գըր-
մաղ , վէ Բարանըն նասիհաթնամէսի-
նի օգունմամաղ իսթէտիլլէր . միւմ-
քին օլսա , օգունյան բարասը բարա-
լայաճաղլար ըտը . գունտասը մէն
իթտիլլէր քի , Էլրոթատա սալթ պուն
ճիւնայէթէ ճէսարէթ իտէն , քիւրէյէ
կիտէր . բարասըն էօտիւ բաթլայըպ ,
պուն կիւնքի կիւն աղըր խաթթա

տըր , վէ նէ օլաճաղը տա նամալիւմ :
Հապիլլէյէ մէմուրալը պիլմէմ նէ
սէպէպլէ գօլլարընը գաթունալարուպ
սէյիլլէր օլտուղլարընտան , վէ իլիւ-
ֆը թէնպիհիլլէր , միւմքին օլտուղու
գատար աթիլլէր սըյանէթ իթտիլլէ-
րինտէն , ֆարղ օլտու ճէպիլ ճէպիլ ի-
լէ տէֆ իթմէք . քիլիսէյէ սահիպ օ-
լան թագըմանն եալընը պէշ ալթը
քիչի գարըլ գօյուպ , աթիլլէր միհրա-
պա տուլու իթտիլլէր , միհրա-
պըն գաթունլարը բարմաղըլարը գը-
րըլար , աթիլլէրին պաթմօնլարընը գը-
րըպ գըրըպ մէյտանա աթտըլար , վէ
տին գունվլէթի իլէ եիւզ էլլի աթիլլէ
կէօյիւս վէրիպ , քիլիսէտէն տըլարը
աթտըլար :

Թարազգը պունլարըն մուղայիլլէրին
իշիլմիշ իմիշ . գունալարընա պիր
աղ իլաճ իթսին , վէ իւշէնմէզսէ Պա-
պը զապիլլէյէ կիտիպ , պուն խու-
սունտան քիմ թէքտիլ օլտու , քիմէ
թէնպիհ օլտու պիր տաճա Սամաթիա
քիլիսէսինն կիլմէմէյէ , պաթմօնլար
քիմին իտի , քիմ մահպէստէ գալտը ,
անլէրի տէ իշիլթսին եաղսըն , վէ պի-
ղէ պիր թարղիլլէ վէրսին քի , հաղգըն-
տա միլլէթմէ բրօթմէսթօ վէ տալա
իթմէյէլլիմ , եօզսա քէնտիսի պիլիլ :
0 կիւնիւ քէլիսէտէ օգունան նամէ-
նին նէ օլտուղուն հաթիթա օգունա-
ճաղընը տաթիլ քիմնէ պիլմէզտի , իմ-
տի պուն պապտէ Թարազգընըն եաղ-
տըլարըն սըրֆ եալան տըր : Պաղըլթ
տիլիլմիլլին ըէիսի վէ տիւնեաճա հաշ-
մէթլու Բարա տէնիլլէն զաթըն իմ-
զապը իլէ եաղտըղը պիր նամէյէ ,
միւզէլլիլ վէ ֆէսատամիլլ պիր վարա-
գա տէմէսինն տէվլէթէ վէ ալէմէ
միլլէթմէ բրօթմէսթօ իտէրիլ , վէ պիր
կիւն տէյիլ իսէ պիր կիւն միլլէթմէ
գաթունյա տէօթիլլէպ սօրաճաղըլ քի
իքի եիւզ միլլիս թապիսի օլան գաթմ-
լիք տիլիլտէ պունլունմամը պիլլէ
գապաճաթ մը տըր , վէ տիլիլմիլլ
Թարազգընըն մասգարապը մը տըր :
Պաղըլթմ նէ ճէվապ ալըրըլ :

Տէվլէթտէն թանըլըլ , ալէմտէն
պիլլիլմիշ պիր Գաթօլիք միլլէթի վէ
մէզհէպի , Թարազգը պէշ օն բարա
գաղանաճաղ տէյի , քէնտիլլէն մաս-
գարա օլամաղ . պունու շիմոիտէն
էյի պիլլին , թահամմիլլիլմիլլ թիւ-
քէնտիլլէր , վէ պունտան պէօյլէ
իլք եալանընտա , իլընճալընճ գա-
րույա տէօթիլլէպ , աթալլէթ սէնի-
յէնին իճրասընը թալէպ իտէճէյիլլ .
պաղըլթմ հիւքիլմէթտէն գօրգմայա-
ճաղ վէ ութանմայաճաղ մը :

Շիմալիլլէ պուն գատար :

ՍՈՒՐԻ ՅԱԿՈԲ ԽԱՍԹԱԽԱՆԵՍԻՆԻՆ
ՎՈՒԳՈՒՄԻԸ ՍԱՀԻՀԵՍԻ

Մահը հալըն օթուղ պիլիլլէրին
փաղար կիւնի՝ սաթալ ալթը պուն-
չուք ետի ըատէլլէրինտէ . . . թօ-
փաղաղ Թովսեպ աղա նամ քիմնէն
Սուրբ Յակոբա կէլիւպ , Եսապալ Ան-
տոն վարդապետին եանիլընտան զէտէ-
լէնիւպ , նամիլղաճըղը հասէպիլլէլլ
խաթալանէյէ նաղլ օլընմասընը
լուղըմ օլտուղընը վէ փաղար միւն-
սիպէթիլլէ մէմուր աղալլէրտէն հաղըր
քիմնէ պունլունմաղըլտան քիլիսէ-
նին մեծաւոր վարդապետութենէ ի-
ֆատէ վէ պեան իլլէմէսի իւզէրինն ,

մեծաւորը մուղայիլլէ տաթի տէրհալ
նաղլի իշիւն սէտեա կէմտէրմիլլտիլ :
Մէրգում Եսապալ իսէ սէտիս իլէ կէլ-
մէք իսթէմէյէրէք եանաճա մահալը
մէզքիլլէր կէլիլլ վէ անիտէ քէնտիսի
իշիւն թէնիլլէ օլընան օտայա եէլլէշ-
տիլլէրէք իսթիլլաթ իթտիլլէլլ ի-
սէ տէ , պիր աղ սօղրա քէնտիլլէրինտէն
պարաղըպ սալուշմուշ տուր : Պուն ա-
րալըք պիր գալ շալսա պիլլիլմտէ խաս-
թալարընը վար պուրայէ կէթիլլէճէ-
յիլ տիլլէրէք , գաթունլարըն սէօյլէշ-
տիլլէրինտէ , խաթա օլան հէր քիմ-
լէր իսէ հէր նէ գըտար եէրիլլէ Եօղ-
իսէտէքապուլ իտէպիլլէճէքլէրին մէ-
մուր աղալարըն քէնտիլլէրինն վէրմիշ
օլտուղլարըլթալիմալ իղթիլղապը պուն-
լունտըղընը , մէրգումնա քարունըլար
թարաֆընտան ճէվապէն պեան օլըն-
մուշ իտէտէ , չիլ ֆայտաթի մէրամա-
րը խաթա քալըրմաղ օլմայուպ , իլլա
ատէթ իտէկէլիլլէրի կիպի , ֆէսատ
ուն մուարաղա չըքարմաթ օլտուղընտան
թըլարուտա՝ պէրպէր Սարը Յակոբ
վէ Գաթմիլալար սա՝աթմը Անտոն ,
նաման քիմնէնէլլէր տէլլալ մէսիլլիւ
չատըրլարըն տարալնտա կէզլիլպ
իւքսէք սէս իլլէ , քաթիլլէք օլանլար
Սուրբ Յակոբա կէլիլլէլլ , քէնտիլլէ-
րինն բահաթը իշիւն եէր հաղըլլան-
մըշ տէյու պաղըրչտըղլարընտա , զէ-
վալը պիր գալ եիւզ պիլլաթէ ֆա-
միլլալար , պէօյլէ ըահաթ իտէճէքլէ-
րինն իշիլթիլ իշիլթմէզ եաղմուր տա-
լի տիլլէմէյէրէք չատըրլարընտան
խուրուճ պիլլէլլ , փուլթըլարըլլա սիւր
սալ Ս . Յակոբա սօղրու եիւրիլլիւպ
իշէրիւ կիլմիլլէր : Պուն գարկալարը
արասընտա մալիլմիլլալմէ օլան ֆըր-
գատան պիր չօք էլլասալ ֆէսատա-
վար տաթի պունլունմալարտըր : Մէր-
սունման գահրամանլլէրին պաղըլթ
միւշպիլլէրի օլան , եանի իտուրաճը
Գրիգոր , վէ Յակոբ Էֆէնտիլլինն ան-
տըքեար պիլլաթէրի Մնիկ , վէ Տիւր-
կէր զաթա ՈՒՋԱՐԻ Պողոս վէ Տիւրան
Պէյլին տայրէսի միւթէչայիլղալնտան
եաղըլթըն Բէթիլլ , վէ Դամալլէք օղ-
լու ֆօլ վէպիլ թաղըլմ էլմիւթալան-
լար վէ թաթըլ սու ֆրէնքլէրի :

Մէրսունլար օլ գարկալարընը միա-
նընտա պունլունան զէվալը պիլլալլէլ-
լի վէ չօլուգ չօճուգլարընը չըլնայուպ ,
քարալը վէ էլան տօլու քարունլարը
գըրըպ ալարըլարը արասընտա , պիրտէ
տայար փաթըրթըրը գունուրա կէլ-
տիլլի կիպի , մահալը մէզքիլլէրին տի-
կէր իսթմէթմիլլէր ըէֆիլլէրինն տա-
յաղըլա սյեաք ալթընտա չըլնանտը-
ղընը կէօրտիլլէրինտէ , իմտարնա
եթիլլիւպըլթմաղա չալըլտըլարը
սըրասա քէնտիլլէրինն տաթի տէօլ-
տիլլէրինտէ , ալթըլ թահամմիլլ
իտէմէյէրէք , սիւրէթի թէտաֆիտէ
մուհաֆաղալը նէֆա իշիւն մուղապէ-
լէյէ մէճպուր օլտուղլարընտան , պուն-
րատա թարաֆիլլէրինտէն պիր տայեաղ
փաթըրթըրը տըր գունուր իտէր :

Թըլարուտան հիւճիլմ իտէնիլլէրին
պաղըլարընտա սօֆա վէ պիլիլլէրինտէ
պըլաք պունլունուպ , պալ գօլ պալ-
մայարաք հէր չիլ պատապատ պիր
թաղըլմ զէվալըլարը եարալայուպ քա-
նա միւլլամմա իթմիլլէր տըր : Պուն
հէնկեամտէ զապիլթանտան պին պա-
լը իւզ պալը վէ միւլաղիմ աղալարըլա
օն պէշ գատար նէֆէր իլէրիւ կիլմիլլ-
լէր , ֆաղաթ էրմէնի միլլէթիլլտէն մէր-

